

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

הסכם בין כרטיסי אשראי לישראל בע"מ לבין הראל השקעות בביטוח

בע"מ

1. פתח דבר

ביום 7 בנובמבר 2000 הוגשה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסכם בין כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כ.א.ל.") לבין הראל השקעות בביטוח בע"מ (להלן: "הראל השקעות"), הנלווה לעסקה לרכישת מניות בכ.א.ל. על-ידי הראל השקעות, בדבר הפצת כרטיסי האשראי "ויזה" שמנפיקה כ.א.ל. בסניפים של החברות הקשורות עם הראל השקעות וגופים אחרים עמם תתקשר החברה.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיוזגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השוק המושפע מן ההסדר, וכי הן אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסכם

כ.א.ל. היא חברה פרטית הנמצאת בשליטה של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"). החברה עוסקת בתחום כרטיסי האשראי – הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי, ופועלת מכח זיכיון מאת חברת ויזה הבינלאומית. כיום משויכים לחברה רוב מחזיקי כרטיס האשראי "ויזה".

הראל השקעות היא חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. מדובר בחברת החזקות השולטת, בין היתר, על חברות שילוח חברה לביטוח בע"מ, המשמר שרות לביטוח בע"מ והראל שוקי הון בע"מ. כמו כן פועלת החברה, בין היתר, בתחומי ביטוחי השיניים,

מרפאות שיניים, סוכנויות ביטוח וקופות גמל. לאחרונה רכשה החברה כ-5% מהון המניות הרשום של כ.א.ל.

ההסכם שבפני עניינו הפצה ושיתוף פעולה, במסגרתו מתחייבת הראל השקעות להפיץ ללקוחותיה באמצעות חברות הקשורות עמה ובאמצעות חברות נוספות שיכנסו עמה להסדר הפצה, כרטיסי אשראי "ויזה" אותם תנפיק כ.א.ל. כמו כן מתחייבת הראל השקעות לפעול על מנת להמריץ את לקוחותיה לדרוש כרטיסי אשראי כאמור.

בתמורה תעביר כ.א.ל. להראל השקעות 0.15% אותם תפריש מעמלת המנפיק הממוצעת שהיא תקבל בגין העסקאות בהם מחויבים כרטיסי האשראי שהונפקו במסגרת ההסדר.

ההסכם כולל מספר כבילות החלות על שני הצדדים: ראשית, חל איסור על הצדדים, כל עוד ההסכם עומד בתוקפו, לפנות רק למי שמחזיק כרטיסי אשראי שהונפק לו מכח ההסכם ולהציע לו להצטרף לתוכנית אחרת של הנפקת כרטיסי אשראי המתחרה בהראל השקעות, במועדון שתקים הראל השקעות, או בכ.א.ל. שנית, לאחר שניתנה הודעה על סיום ההסכם יהא כל צד מנוע מלפנות לבעל כרטיס בזמן שהכרטיס בתוקף ולהציע לו להצטרף למועדון לקוחות אחר או להציע לו כרטיס אשראי אחר, למעט פניה משותפת של שני הצדדים. שלישית, במקרה בו פג תוקפו של כרטיס שהונפק מכוח ההסכם לאחר תום תוקפו של ההסכם, תהא כ.א.ל. מנועה למשך ששה חודשים לאחר תום תוקפו של הכרטיס מלהציע לבעל הכרטיס להצטרף למועדון לקוחות ההמכוון ללקוחות של חברות ביטוח.

לצד הכבילות האמורות שומרת לעצמה כ.א.ל. את האופציה להנפיק בכל עת, בעצמה או במשותף עם אחרים, כרטיסי אשראי מכל סוג, אף אם התוכנית להנפקה עשויה להתחרות עם תוכנית ההנפקה לפי ההסכם. הראל השקעות מצידה רשאית במקרה בו נתנה הודעה על סיום ההסכם, אך לא מוקדם מששה חודשים לפני סיום תוקפו, להתקשר עם גוף אחר המנפיק כרטיסי אשראי.

ההסכם נקשר לתקופה בת שלוש שנים, והוא יתחדש אוטומטית למשך שנתיים בכל פעם עם סיומו. לאחר תום שלוש השנים הראשונות רשאי כל צד להודיע בכל עת על ביטולו, בהודעה בת ששה חודשים מראש.

3. השפעת ההסכם על התחרות

תחום כרטיסי האשראי בישראל מאופיין במתאם בין היות אדם לקוח של בנק מסוים לבין סוג כרטיס האשראי שהוא נושא. בתחום פועלות כיום שתי חברות: כ.א.ל. המנפיקה כרטיסי "ויזה" וסולקת אותם, וישראכרט (חברה בבעלות בנק הפועלים בע"מ) המנפיקה כרטיסי "ישראכרט" ו"מאסטרקארד" וסולקת אותם. בעתיד הקרוב צפויה חברת לאומי קארד בע"מ להתחיל להנפיק ולסלוק כרטיסי "ויזה". נוכח מאפיינים אלה הגעתי לכלל מסקנה כי אין ההסכם מעורר חשש להצרת גישה לשווקים או לפגיעה בתחרות במישור האופקי.

פוטנציאל הלקוחות הגדול בתחום כרטיסי האשראי מצוי בידיהם של שני הבנקים הגדולים – בנק הפועלים בע"מ ובנק לאומי לישראל בע"מ. לכן נראה כי אין בהסכם כדי להביא להצרת שווקים מהמתחרה הקיים או הצפוי להיכנס לשוק. לא זו אף זו, נסיון העבר מלמד כי על מנת לקיים פעילות של חברת כרטיסי אשראי נדרש פוטנציאל לקוחות, אשר מצוי ברובו בידי שני הבנקים הגדולים כאמור לעיל. חברת כ.א.ל. להראל השקעות צפויה להגדיל את מספר הלקוחות הפוטנציאליים של החברה, ובכך לשפר לאורך זמן את יכולת התחרות שלה אל מול חברות האשראי של הבנקים הגדולים.

כמו-כן אין בהסכם כדי לחסום חברות ביטוח או חברות אחרות המתחרות בהראל השקעות מלהקים מועדוני לקוחות או להפיץ כרטיסי אשראי בעצמן. חברות שיחפצו בכך יוכלו לעשות זאת עם כ.א.ל. עצמה או עם מתחרותיה.

באשר לכבילות המצויות בהסכם, הגעתי לכלל מסקנה כי הן נחוצות לשם מימוש עיקרו: ראשית, משך הזמן המקסימלי בו הן חלות הוא כשנתיים; זהו זמן סביר בנסיבות העניין. שנית, הכבילות מגבילות את יכולת הפעולה של הצדדים רק לגבי מי שהונפק לו כרטיס אשראי לפי ההסכם, הגבלה זו סבירה בהתחשב בעובדה כי פניה כאמור תעשה, ככל הנראה, על בסיס מידע שהגיעה לצדדים מכוח ההסכם.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה חמש שנים מיום מתן החלטתי זו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

ד"ר דוד תדמור

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ט' כסלו תשס"א

6 בדצמבר 2000